

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 24Sa/25/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5020200313
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Zuzana Štolcová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5020200313.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako správny súd, v konaní pred sudkyňou Mgr. Zuzanou Štolcovou, v právnej veci žalobkyne: A. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, XXX XX P., štátny občan SR, zastúpenej zástupcom: Advokátska kancelária JUDr. Kvetoslava Kolínova, s.r.o., so sídlom Kálov 1, 010 01 Žilina, IČO: 47 240 997, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 17.6.2020

rozhodol:

Krajský súd v Žiline rozhodnutie Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 17.6.2020 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na plnú náhradu trov súdneho konania.

odôvodnenie:

1. Žalobou zo dňa 25.08.2020 doručenu Krajskému súdu v Žiline ako správne mu súdu dňa 26.08.2020 sa žalobkyňa domáhala zrušenia rozhodnutia žalovaného. V žalobe poukázala na to, že dňa 29.06.2020 jej bolo doručené rozhodnutie Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne, vydané dňa 17.06.2020 Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým rozhodol, že mení napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie takto: Podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. je pani A. V. povinná vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur. Neprávom vyplatenú sumu je povinná vrátiť do 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

2. Žalobkyňa v žalobe poukázala na odôvodnenie rozhodnutia žalovaného a uviedla, že žalovaný svoje finálne stanovisko o povinnosti žalobkyne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur opiera o ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z., t.j. že žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa dávka vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, čo preukazuje odkazom na ustanovenia právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997, a žalovaný tvrdí, že z tohto rozhodnutia, ktorým bol účastníčke konania priznaný vdovský a sirotsky dôchodok, z časti základnej informácie k rozhodnutiu jasne vyplýva, že účastníčka má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela a že účastníčka konania bola v uvedenom rozhodnutí poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti jej manžela má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov.

3. Žalobkyňa poukázala na to, že z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997 z časti základnej informácie, však nie je uvedený konkrétny odkaz na ust. § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. znení neskorších predpisov a žiadna právna norma nie je ani

v časti „Vdovský dôchodok“ špecifikovaná. Vdovský dôchodok bol žalobkyni vyplácaný aj po uplynutí jedného roka, teda žalobkyňa mala za to, že tento jej nárok trvá. Uvedená informácia z roku 1997 však nemôže preukazovať „úmysel“ žalobkyne v roku 2016 o tom, že žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa dávka vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

4. Podľa žalobkyne dikcia ust. § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na naplnenie zodpovednostnej schémy vyžaduje, aby príjemca dávky v čase jej prijatia nebol dobromyseľný, teda že túto dávku prijal napriek tomu, že si bol vedomý alebo mal vedieť, že na jej prijatie v takej výške nie je oprávnený. Dodatočná zmena okolností alebo zistenie nových skutočností nemôže mať za následok vznik povinnosti príjemcu dávky vrátiť ju napriek tomu, že v čase vyplatenia bol dobromyseľný v tom, že mu táto dávka v priznanej výške patrí. Žalobkyňa oznámila Sociálnej poisťovni ukončenie štúdia syna E. z dôvodu, že bol poberateľom sirotského dôchodku, a tým, že ukončil štúdium, prestal byť nezaopatreným dieťaťom. Sirotský dôchodok poberala k svojim rukám matka - žalobkyňa a mala za to, že z dôvodu ukončenia jeho štúdia zaniká jeho nárok na sirotský dôchodok, nie však jej nárok na vdovský dôchodok, o ktorom mala presvedčenie, že jej nárok nezanikol, keďže jej zosnulý manžel zomrel ako policajt v dôsledku služobného úrazu, tak že má naďalej nárok na výplatu vdovského dôchodku, pretože takýto dôvod je taxatívne uvedený v ust. § 46 ods. 1 písm. f) zákona č. 100/1988 Zb., podľa ktorého sa posudzujú jej nároky.

5. Keďže žalobkyňa ukončenie štúdia jej syna oznámila Sociálnej poisťovni, ako táto uvádza dňa 10.02.2016, mala v dobrej viere za to, že keď jej bol vyplatený vdovský dôchodok aj dňa 06.03.2016, teda 24 dní od oznámenia a nadôvažok aj 06.04.2016, nárok na jeho výplatu stále trvá. Podľa žalobkyne nemôže byť na ujmu poberateľov sociálnych dávok a pripísanie na ich vrub zložitý technický systém žalovaného, táto je plne v dispozícii žalovaného a poberateľa sociálnych dávok nemajú možnosť tento reálne ovplyvniť. Keďže žalovaný sa dozvedel na základe oznámenia o ukončení štúdia syna žalobkyne, bolo v jeho záujme, aby konal tak, aby došlo k pozastaveniu výplaty vdovského dôchodku žalobkyni a vydať rozhodnutie, proti ktorému sa je síce možné odvolať, ale podľa zákona nemá odkladný účinok. Žalobkyňa zároveň poukázala na bod 18., 19. odôvodnenia rozsudku Najvyššieho súdu SR sp.zn. 9Sk/8/2018 s tým, že žalovaný pochybil, keď pri obstarávaní podkladov pre svoje rozhodnutie nevyzval žalobkyňu, aby sa vyjadrila k tomu, z akého dôvodu poberala dôchodok naďalej.

6. Podľa žalobkyne nie je v danej veci bez právneho významu, že manžel žalobkyne zomrel ako policajt, ale žalovaný neakceptoval železničných policajtov ako ozbrojené zložky, zastával opačný názor. V tejto súvislosti predložila genézu príslušných právnych noriem, na základe ktorých sa dôchodkové dávky policajtov, železničnej polície a pozostalých po nich spravovali podľa piatej časti zákona č. 100/1988. Z uvedenej genézy vyplýva, že už od účinnosti zákona č. 230/1992 Zb. boli policajti železničnej polície prostredníctvom zákona č. 334/1991 Zb. a zákona č. 333/1991 Zb., ktoré sa vzťahovali na federálne policajné zbory, začlenené do rovnakého systému rovnako ako príslušníci zboru národnej bezpečnosti, resp. príslušníci policajného zboru, takže boli začlenení do sociálneho systému podľa 5 časti zákona č. 100/1988. Po rozpade federácie v roku 1993 prešli tieto nároky aj na policajtov železničnej polície Slovenskej republiky v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 61/1993 Z.z.. Vzhľadom na to, že generálne riaditeľstvo železničnej polície, resp. Ministerstvo dopravy SR nemalo svoj orgán sociálneho zabezpečenia, vykonávala pre neho Sociálna poisťovňa správu sociálneho zabezpečenia, na čo poukázal aj najvyšší súd svojím rozsudkom sp.zn. 4Sžso 43/2007 zo dňa 30.10.2008.

7. Žalobkyňa mala za to, že žalovaný svoje tvrdenie o tom, že žalobkyňa ako príjemca dávky vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa dávka vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, spoľahlivo nepreukázal a nepreukázal tak splnenie podmienky predpokladanej hypotézou právnej normy. Dôkazné bremeno zaťažuje v tomto prípade žalovaného ako autora rozhodnutia, ktoré je žalobou napadnuté a mal na preukázanie svojich záverov uviesť také skutočnosti, ktoré jednoznačne a spoľahlivo preukazujú dôvodnosť jeho nárokov voči žalobkyni. Žalovaný žiadne vecné a konkrétne argumenty, z ktorých by mal byť preukázaný úmysel žalobkyne, že žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa dávka vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako jej patrila, nešpecifikoval, a teda dôkazné bremeno neunesol. Rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne tak považovala za vecne nesprávne, nepreskúmateľné a zmätočné. Žalobkyňa poukázala aj na to, že konaním chybnou interpretáciou právneho predpisu a jeho nesprávnou aplikáciou bol porušený i princíp právnej istoty. Žiadala, aby súd vo veci nariadil pojednávanie.

8. K doručenej žalobe žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný v podaní zo dňa 2.2.2021 (č.l. 54 - 56 spisu). Žalovaný uviedol, že zo spisového materiálu žalobkyne vyplýva, že právoplatným rozhodnutím žalovaného, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997 bol žalobkyni podľa ust. § 45 a § 49 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) v znení neskorších predpisov po zomrelom E. V., nar. XX. M. XXXX, ktorý zomrel X. Q. XXXX, priznaný od 8. augusta 1997 vdovský dôchodok 2.485,- Sk mesačne a sirotsky dôchodok pre dieťa E. V., nar. XX. M. XXXX v sume 1.243,- Sk mesačne, úhrnom 3.728,- Sk mesačne. Žalovaný ďalej poukázal na ust. § 46 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, § 264 ods. 1, § 227 ods. 3 veta druhá zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z., § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. Uviedol, že v odvolacom konaní bolo preukázané, že žalobkyňa bola poberateľkou vdovského dôchodku ako osoba, ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa. Syn žalobkyne E. V., nar. XX. M. XXXX ukončil štúdium na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Predmestská 82, Žilina dňa 31. januára 2016. Potvrdenie o ukončení štúdia na strednej škole zo dňa 3. februára 2016 bolo doručené žalovanému, pobočka Žilina dňa 10. februára 2016, čo vyplýva aj z prezenčnej pečiatky žalovaného, pobočka Žilina na potvrdení, ktoré bolo zapísané pod číslom záznamu ZA-10482/2016. Z pobočky žalovaného Žilina bolo uvedené potvrdenie zaslané žalovanému, ústredie spolu s listom č. 7-87/2016-ZA zo dňa 10. februára 2016 a žalovanému, ústredie bolo doručené dňa 15. februára 2016. Tvrdenie žalobkyne, že už dňa 6. februára 2016 nahlásila osobne zmenu o ukončení štúdia syna E. V., nar. XX. M. XXXX, a tým splnila ohlasovaciu povinnosť v súlade s § 227 ods. 3 druhá veta zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. nijakým spôsobom nepreukázala. Syn žalobkyne E. V., nar. XX. M. XXXX dňa 31. januára 2016 ukončil štúdium na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline, a tým prestal byť nezaopatreným dieťaťom podľa § 49 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Nakoľko žalobkyňa nepreukázala, že naďalej spĺňa aspoň jednu z podmienok trvania nároku na výplatu vdovského dôchodku uvedenú v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, nárok na výplatu vdovského dôchodku žalobkyni zanikol od 6. februára 2016.

9. Žalovaný poukázal na to, že rozhodnutím žalovaného, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 1. marca 2016 žalobkyni podľa § 46 zákona č. 100/1988 v znení neskorších predpisov podľa § 112 ods. 4 a 6, § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. bola zastavená výplata vdovského dôchodku od 6. apríla 2016. Proti rozhodnutiu žalovaného, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 1. marca 2016 podala žalobkyňa opravný prostriedok z dôvodu, že jej manžel bol príslušníkom železničnej polície a zomrel dôsledkom služobného úrazu dňa 8. augusta 1997. Krajský súd v Žiline rozsudkom č.k. 25Sd/85/2016-49 zo dňa 8. septembra 2016 potvrdil rozhodnutie žalovaného, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 1. marca 2016. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa odvolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. 9So/226/2016 zo dňa 28. novembra 2018 a rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/85/2016-49 zo dňa 8. septembra 2016 potvrdil a tento nadobudol právoplatnosť dňa 13. decembra 2018. Zo záväzného právneho názoru súdu prvej inštancie vyplýva, že žalovaný v napadnutom rozhodnutí správne argumentoval nesplnením zákonných podmienok na trvanie nároku na výplatu vdovského dôchodku v zmysle § 46 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. a § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.. Odvolací súd je názoru, že žalobkyni dňom 6. decembra 2016 skutočne zanikol nárok na výplatu vdovského dôchodku podľa uvedených právnych predpisov. V súvislosti s tvrdením žalobkyne, že spĺňa podmienky stanovené v § 50 ods. 2 písm. g) zákona č. 328/2002 Z.z. v znení zákona č. 519/2007 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. januára 2008, odvolací súd zdôraznil, že trvanie nároku na vdovský výsluhový dôchodok bolo potrebné posúdiť s poukazom na § 129 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z. účinného ku dňu 1. júla 2002, ktorý však v tomto čase neustanovoval podmienku priznania nároku v prípade, že k úmrtiu manžela došlo v dôsledku služobného úrazu alebo choroby z povolania. Oprávnenie posudzovať trvanie nároku na vdovský výsluhový dôchodok však nepatrí žalovanému, ale príslušnému orgánu podľa zákona č. 328/2002 Z.z.. Ak sa žalobkyňa domnievala, že má nárok na vdovský dôchodok, nič jej nebránilo obrátiť sa so žiadosťou o jeho priznanie na orgán príslušný podľa zákona č. 328/2002 Z.z., ktorý by posúdil, či boli v jej prípade splnené podmienky podľa § 129 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z..

10. Argumentácia žalobkyne tým, že žalovanému oznámila ukončenie štúdia syna E. V., mala za to, že z dôvodu ukončenia jeho štúdia zaniká jeho nárok na sirotsky dôchodok, nie však nárok na jej vdovský dôchodok, pretože bola toho názoru, že jej nárok na vdovský dôchodok nezanikol, keďže jej manžel zomrel ako policajt dôsledkom pracovného úrazu, je irelevantná.

11. Žalovaný poukázal na technickú zložitosť pri realizácii výplaty dávok sociálneho zabezpečenia na pracoviskách žalovanej, ktorá neumožňuje zastaviť výplatu dávky okamžite, t.j. v čase, kedy sa dozvedel žalovaný o dôvode zastavenia dávky. Z uvedeného dôvodu výplata vdovského dôchodku bola v prípade žalobkyne právoplatným rozhodnutím zastavená až od 6. apríla 2016. Vdovský dôchodok bol vyplácaný žalobkyni aj za obdobie od 6. februára 2016 do 5. marca 2016 v sume 219,30 Eur mesačne a od 6. marca 2016 do 5. apríla 2016 v sume 219,30 mesačne, v celkovej sume 438,60 Eur, hoci už nepatriel.

12. Žalovaný uviedol, že z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997, ktorým bol žalobkyni priznaný vdovský a sirotsky dôchodok, z časti Základné informácie k rozhodnutiu jasne vyplýva, že žalobkyňa má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela. Žalobkyňa bola v uvedenom rozhodnutí poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti jej manžela, má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa bola o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok riadne poučená. Na základe uvedeného je preukázané, že žalobkyňa vedela alebo musela predpokladať, že za uvedené obdobie po ukončení štúdia syna, jej dávka vdovského dôchodku nepatrie, vdovský dôchodok sa jej vyplácal neprávom, čím naplnila skutkovú podstatu uvedenú v ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa prijímala vdovský dôchodok aj za obdobie od 6. februára 2016 do 5. apríla 2016, je povinná vrátiť neprávom vyplatenú sumu 438,60 Eur na vdovskom dôchodku podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z.. Preto ďalšie poukazovanie vdovského dôchodku zo strany žalovaného po uvedenom rozhodnom dátume nezakladá žalobkyni právo si takto vyplatené dávky ponechať.

13. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobkyňa listom zo dňa 30. marca 2016 doručeným žalovanému, ústredie dňa 5. apríla 2016, požiadala o uvoľnenie vyplácania vdovského dôchodku. Nárok si uplatnila z dôvodu, že jej manžel zomrel následkom úrazu. Žalovaný, ústredie rozhodol rozhodnutím Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 28. apríla 2016, ktorým žalobkyni podľa § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa § 46 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov zamietol žiadosť o uvoľnenie vdovského dôchodku zo dňa 30. marca 2016, pretože jej manžel nevykonával zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie a ani nezomrel pri výkone služby v ozbrojených silách. Proti rozhodnutiu žalobkyňa nepodala návrh na jeho preskúmanie súdom a dňom doručenia 23. mája 2016 sa stalo právoplatným, preto aj námietka žalobkyne, že žalovaný neakceptoval železničných policajtov ako ozbrojené zložky, je v danej veci nedôvodná.

14. Ďalej bolo poukazané žalovaným na to, že žalobkyňa listom zo dňa 20. júla 2020 opätovne požiadala o obnovu výplaty vdovského dôchodku, ku ktorej pripojila kópiu potvrdenia o návšteve školy E. V., nar. XX. M. XXXX, že je študentom prvého ročníka Žilinskej univerzity v Žiline, fakulty humanitných vied od 1. septembra 2020 do 31. augusta 2021. Rozhodnutím žalovaného, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 2. septembra 2020 bola žalobkyni podľa § 46 zákona č. 100/1988 Zb., podľa § 112 ods. 4 a § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. uvoľnená výplata vdovského dôchodku od 6. septembra 2020 v sume 242,90 Eur mesačne. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa vedela a musela vedieť, za akých podmienok jej patrí vdovský dôchodok. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4So/183/2007, sp.zn. 1So/43/2012. Mal za to, že napadnuté rozhodnutie správnu žalobou je zákonné a správne.

15. K doručenému vyjadreniu žalovaného sa písomne vyjadrila žalobkyňa v podaní zo dňa 9.3.2021 (č.l. 75-77 spisu). K jednotlivým argumentom žalovaného žalobkyňa uviedla nasledovné. Žalobkyni je vyplácaný vdovský dôchodok s poukazom na § 260 ods. 1, § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. podľa podmienok ustanovených zákonom č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Poukázala na závery vyjadrené Najvyšším súdom SR sp.zn. 9Sk/8/2018 v bodoch číslo 18., 19., na základe ktorých právnych názorov podľa žalobkyne nemôže žalovaný poukazovať na objektívnu zodpovednosť žalobkyne - nesplnenie ohlasovacej povinnosti žalobkyňou. Kasačný stav správne argumentoval, že pokiaľ mal žalovaný k dispozícii oznámenie o ukončení štúdia žalobkyne už dňa 10.02.2016, tak s poukazom na § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. mal výplatu dávky zastaviť odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplácala. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa oznámila rozhodujúce skutočnosti v dobe, keď mohol žalovaný zastaviť výplatu dávky, nebola splnená podmienka príčinnej súvislosti medzi neskorým oznámením rozhodujúcej skutočnosti a výplatom dávky. Žalobkyňa vyplatené dávky od žalovaného nevyplácala ani mu nezamietala niektorú rozhodnú skutočnosť.

16. Žalobkyňa mala za to, že žalovaný zavádzajúco uvádza, že žalobkyňa bola riadne poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti manžela má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.. V samotnom rozhodnutí žalovaného Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16.10.1997 sa v poučení nič podobné nenachádza. Až na druhej strane rozhodnutia je v základných informáciách k rozhodnutiu v časti vdovský dôchodok malým písmom uvedené „vdovský dôchodok patrí vdove po dobu jedného roka od smrti manžela. Po uplynutí tejto doby patrí vdovský dôchodok, ak vdova spĺňa niektorú z podmienok uvedených v zákone“. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa nebola riadne poučená, tak ako uvádza žalovaný. Uvedená formulácia je veľmi všeobecná, nie je uvedený, aký zákon, aké konkrétne ustanovenie tak, ako to vyžaduje zákon. V žiadnom prípade sa v uvedenom rozhodnutí z roku 1997 neuvádza veta, ktorú sa snaží účelovo v rozpore so skutkovým stavom prezentovať žalovaný.

17. K tvrdeniu žalovaného, že žalobkyňa si proti rozhodnutiu, ktorým bola zamietnutá jej žiadosť zo dňa 30.03.2016 o uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku, nepodala odvolanie, žalobkyňa uviedla, že od roku 2016 vedie súdny spor s Ministerstvom vnútra SR o priznanie vdovského výsluhového dôchodku po jej manželovi, ktoré konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené. Keďže žalobkyňa podala žiadosť o vyplácanie vdovského výsluhového dôchodku, nepovažovala za potrebné v rovnakej veci podávať dve obdobne žaloby. Žalovaný uvádza v tom, že pokiaľ si žalobkyňa požiadala o obnovu výplaty vdovského dôchodku listom zo dňa 20.07.2020, vedela a musela vedieť, za akých podmienok jej patril vdovský dôchodok aj v roku 2016. Žalobkyňa požiadala listom dňa 20.07.2020 Sociálnu poisťovňu o uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku. K tomu žalovaný zatiaľ, že žalobkyňa mala výplatu vdovského dôchodku uvoľnenú už od 01.09.2016, pretože jej syn začal študovať na Súkromnej strednej odbornej škole v Bytči, ktorú úspešne ukončil maturitnou skúškou v máji 2020. Žalobkyňa doložila žalovanému doklad o ukončení tohto štúdia a tento v rozpore so zákonom vydal rozhodnutie, na základe ktorého dňom 06.07.2020 pozastavil výplatu sirotského dôchodku jej synovi, žalobkyňu pozastavil výplatu vdovského dôchodku. Keďže syn išiel následne študovať na Žilinskú univerzitu, kde študuje doteraz, podala dňa 16.06.2020 voči tomuto rozhodnutiu odvolanie, na základe čoho žalovaný uvoľnil výplatu oboch dávok od 06.07.2020, teda počas letných prázdnin a na základe žiadosti žalobkyne zo dňa 20.07.2020, v ktorej doložila potvrdenie o návšteve Žilinskej univerzity jej synom počnúc dňom 01.09.2020, uvoľnil dňom 06.09.2020 výplatu oboch dávok. Podľa žalobkyne nemožno brať tvrdenie žalovaného za preukázanie toho, že keď si žalobkyňa podala dňa 20.07.2020 žiadosť o uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku od 06.09.2020, pretože jej syn začal odvtedy študovať na vysokej škole, vedela a musela vedieť už vo februári 2016, za akých podmienok sa jej vypláca vdovský dôchodok, nakoľko to bolo o viac ako štyri roky skôr. Ak by žalovaný postupoval v zmysle zákona a poberateľov dôchodkových dávok by riadne poučoval o podmienkach trvania nároku na dôchodok a jeho výplaty, mohol takéto poučenie prikladať ku každoročnému rozhodnutiu o zvýšení dôchodkovej dávky, avšak takto nepostupoval ani pred rokom 2016 a ani po ňom (rozhodnutie o valorizácii dôchodku z roku 2014 a 2017). Žalobkyňa až do 30.03.2016, kedy jej bolo doručené rozhodnutie o zastavení výplaty vdovského dôchodku, mala za to, že nárok na výplatu vdovského dôchodku má naďalej, pretože jej manžel zomrel v dôsledku služobného pracovného úrazu ako príslušník železničnej polície s poukazom na § 46 ods. 2 písm. f) zákona č. 100/1988 Zb. a poukázala na genézu príslušných právnych noriem, ktoré uviedla už v samotnej žalobe. Preto poberala vdovský dôchodok dobromyseľne aj po 03.02.2016, kedy sa dozvedela o tom, že jej syn prestal študovať, v dobrej viere a nemala žiadnu snahu tento poberať v rozpore so zákonom. Žalovaný vo svojom rozhodnutí a ani vo vyjadrení nepreukázal, že žalobkyňa nekonala dobromyseľne. Vzhľadom na nasledujúce súdne konania ako i poučenie v predmetnom rozhodnutí zo dňa 01.03.2016 sa žalobkyňa dozvedela o podmienkach nároku na vdovských dôchodok.

18. Žalobkyňa uviedla, že keď jej syn prestal študovať na strednej škole v roku 2020, ihneď toto oznámila žalovanému, avšak iba s poukazom na výplatu sirotského dôchodku. Ak by bezvýhradne platil výklad použitý žalovaným, potom by nemala opodstatnenie ochrana dobromyseľného požívateľa dávky, ktorá je nepochybne v § 107 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb., resp. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. obsiahnutá. Tvrdenie žalovaného o technickej zložitosti pri realizácii výplaty dávok sociálneho poistenia na pracoviskách žalovaného, žalobkyňa považovala za irelevantné vzhľadom na vyjadrený záver kasačného súdu v bode 19. rozsudku sp.zn. 9Sk/8/2018 zo dňa 11.12.2019 a s poukazom na § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z.. K rozsudkom NS SR uvedených žalovaným žalobkyňa uviedla, že tieto sú rozhodovacou praxou prekonané, nehovoriac o tom, že poberateľka dôchodkovej dávky v uvedených rozsudkoch ju nepoberala z dôvodu, že by jej manžel zomrel v dôsledku služobného úrazu

ako príslušník železničnej polície. Mala za to, že správna žaloba je dôvodná a argumenty žalovaného vo vyjadrení nie sú spôsobilé spochybniť jej dôvodnosť.

19. Vyjadrenie žalobkyne bolo postupom krajského súdu, a to podaním zo dňa 30.04.2021 (č.l. 95 spisu) doručené žalovanému na vyjadrenie (doručenka na č.l. 96 spisu), na ktoré vyjadrenie žalovaným vo vecno-právnej rovine nebolo reagované.

2X. Podľa rozhodnutia žalovaného Číslo: XXX XXX XXXX X. zo dňa 17.6.2020 bolo vo veci odvolania proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, ústredie XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 23. mája 2016 rozhodnuté tak, že mení napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie takto, podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z., je pani A. V. povinná vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur. Neprávom vyplatenú sumu je povinná vrátiť do 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný poukázal na to, že rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sk/8/2018 zo dňa 11. decembra 2019, bol zmenený rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 24Sa/29/2017 zo dňa 28. novembra 2017 tak, že rozhodnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 25. apríla 2017 zrušil podľa § 462 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne ako odvolací orgán v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v jeho rozsudku dospel k záveru, že je potrebné napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 23. mája 2016 zmeniť. Zo spisového materiálu účastníčky konania vyplýva, že právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997 bol účastníčke konania podľa § 45 a § 49 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov po zomretom E. V., nar. XX. M. XXXX, ktorý zomrel X. Q. XXXX priznaný od 8. augusta 1997 vdovský dôchodok 2.485,- Sk mesačne a sirotsky dôchodok pre dieťa E. V., nar. XX. M. XXXX v sume 1.2463,- Sk, úhrnom 3.728,- Sk mesačne. Poukázal na ust. § 46 ods. 1, 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, § 264 ods. 1, § 227 ods. 3 veta druhá, § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a konštatoval, že v odvolacom konaní bolo preukázané, že účastníčka konania bola poberateľkou vdovského dôchodku ako osoba, ktorá sa stará aspoň o jedno nezaopatrené dieťa. Syn účastníčky konania E. V., nar. XX. M. XXXX ukončil štúdium na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku, Predmestská 82, Žilina dňa 31. januára 2016. Potvrdenie o ukončení štúdia na strednej škole zo dňa 03. februára 2016 bolo doručené Sociálnej poisťovni, pobočka Žilina dňa 10. februára 2016, čo vyplýva aj z prezenčnej pečiatky Sociálnej poisťovne, pobočky Žilina na potvrdení, ktoré bolo zapísané pod číslom záznamu ZA-10482/2016. Sociálnou poisťovňou, pobočkou Žilina bolo uvedené potvrdenie zaslané Sociálnej poisťovni, ústredie, spolu s listom č. 7-87/2016-ZA zo dňa 10. februára 2016 a Sociálnej poisťovni, ústredie bolo doručené dňa 15. februára 2016. Tvrdenie účastníčky konania, že už dňa 6. februára 2016 nahlásila osobne zmenu o ukončení štúdia syna E. V., nar. XX. M. XXXX v Sociálnej poisťovni, pobočke Žilina, a tým splnila ohlasovaciu povinnosť v súlade s § 227 ods. 3 druhá veta zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 555/2007 Z.z. nijakým spôsobom nepreukázala.

21. Žalovaný uviedol, že syn účastníčky konania E. V., nar. XX. M. XXXX dňa 31. januára 2016 ukončil štúdium na Strednej odbornej škole poľnohospodárstva a služieb na vidieku v Žiline, a tým prestal byť nezaopatreným dieťaťom podľa § 49 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Nakoľko účastníčka konania nepreukázala, že naďalej spĺňa aspoň jednu z podmienok trvania nároku na výplatu vdovského dôchodku, uvedenú v ust. § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, nárok na výplatu vdovského dôchodku účastníčke konania zanikol od 6. februára 2016. S poukazom na uvedené bola právoplatným rozhodnutím Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 1. marca 2016 účastníčke konania podľa § 46 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, podľa § 112 ods. 4 a 6, § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. zastavená výplata vdovského dôchodku od 6. apríla 2016. Žalovaný poukázal na technickú zložitosť pri realizácii výplaty dávok sociálneho poistenia na pracoviskách Sociálnej poisťovne, ktorý neumožňuje zastaviť výplatu dávky okamžite, z ktorého dôvodu výplata vdovského dôchodku bola v prípade účastníčky konania právoplatným rozhodnutím zastavená až 06. apríla 2016. Vdovský dôchodok bol vyplácaný účastníčke konania aj za obdobie od 6. februára 2016 do 5. marca 2016 v sume 219,30 Eur mesačne a od 6. marca 2016 do 5. apríla 2016 v sume 219,30 Eur mesačne, v celkovej sume 438,60 Eur, hoci už nepatril. Žalovaný poukázal na ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. a uviedol, že z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997, ktorým bol účastníčke konania priznaný vdovský a sirotsky dôchodok,

z časti Základnej informácie k rozhodnutiu jasne vyplýva, že účastníčka konania má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela. Účastníčka konania bola v uvedenom rozhodnutí poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti jej manžela má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že účastníčka konania bola o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok riadne poučená. Na základe uvedeného je preukázané, že účastníčka konania vedela alebo musela predpokladať, že za uvedené obdobie po ukončení štúdia jej syna jej dávka vdovského dôchodku nepatrí, vdovský dôchodok sa jej vyplácal neprávom, čím naplnila skutkovú podstatu uvedenú v § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.. Vzhľadom na to, že účastníčka konania prijímala vdovský dôchodok aj za obdobie od 6. februára 2016 do 5. apríla 2016, je povinná vrátiť neprávom vyplatenú sumu 438,60 Eur na vdovskom dôchodku podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z.. V odôvodnení bolo uvedené, že generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne ako odvolací orgán zhodnotil podľa § 196 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. spisovú dokumentáciu účastníčky konania a vo veci rozhodol. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne týmto vykonáva rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sk/8/2018 zo dňa 11. decembra 2019.

22. Krajský súd v Žiline ako správny súd na nariadenom pojednávaní podľa ust. § 107 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného, konanie, ktoré mu predchádzalo, oboznámil sa s obsahom podanej žaloby, písomným vyjadrením žalovaného, písomným vyjadrením žalobkyne, pripojenými administratívnymi spismi žalovaného ako aj prvostupňového správneho orgánu, vyjadreniami účastníkov na pojednávaní a dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu žalovaným bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, a tým rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, a preto napadnuté rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. e), d) SSP a podľa § 191 ods. 4 SSP vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

23. Krajský súd primárne konštatuje, že mal splnené podmienky na konanie, medzi ktoré patrí aj včasnosť podanej žaloby žalobkyňou. Z pripojeného administratívneho spisu bolo preukázané, že rozhodnutie žalovaného bolo doručené žalobkyňi prostredníctvom zástupcu dňa 29.06.2020 a k odoslaniu žaloby na krajský súd podľa „Potvrdenie o odoslaní podania“ na č.l. 24 spisu došlo dňa 26.08.2020, t.j. žaloba žalobkyne bola podaná v lehote dvoch mesiacov za aplikácie ust. § 181 ods. 1 SSP.

24. Podľa ust. § 107 ods. 1 písm. a) SSP predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania.

25. Za aplikácie vyššie citovaného zákonného ustanovenia žalobkyňa v žalobe zo dňa 25.08.2020 žiadala o nariadenie pojednávania vo veci.

26. Z administratívneho spisu krajský súd zistil, že Sociálna poisťovňa, ústredie Bratislava rozhodnutím Číslo XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 23. mája 2016, podľa § 236 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. rozhodla o povinnosti žalobkyne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur s tým, že neprávom vyplatenú sumu je žalobkyňa povinná vrátiť do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

27. Z rozhodnutia Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25.4.2017 mal krajský súd zistené, že v celom rozsahu zamietol odvolanie žalobkyne a súčasne potvrdil prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava.

28. Ďalej bolo zistené, že rozhodnutie Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne rozhodnutím Číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 25.4.2017 napadla žalobkyňa žalobou, o ktorej bolo rozhodnuté rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sa/29/2017-72 zo dňa 28. novembra 2017 tak, že žaloba žalobkyne bola zamietnutá.

29. Na odvolanie žalobkyne Najvyšší súd SR rozsudkom sp. zn. 9Sk/8/2018 zo dňa 11. decembra 2019 rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 24Sa/29/2X17-72 zo dňa 28. novembra 2017 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X. z 25. apríla 2017 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd SR odseku 20. odôvodnenia rozhodnutia vyslovil, že za situácie, ak žalovaný ako aj prvostupňový orgán uviedli ako dôvod vrátenia vyplateneho vdovského dôchodku porušenie povinnosti podľa § 236 ods. 1 písm. a) zákona č. 461/2003 Z. z. aplikovali na daný skutkový stav nesprávnu právnu normu, a preto nesprávne právne vec posúdili. V odseku 21. odôvodnenia rozhodnutia kasačný súd vyslovil, že pokiaľ sa preukáže že žalobkyňa vedela, že za uvedené obdobie po ukončení štúdia jej syna jej dávka vdovského dôchodku nepatrí, do úvahy prichádza aplikácia dôvodu podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.. Tento dôvod však žalovaný ani prvostupňový správny orgán v rozhodnutí neuvádza. V odsekoch 22. a 23. rozsudku kasačný súd uviedol, že dospel k záveru, že ani právny názor vyslovený v rozsudku krajského súdu o správnosti preskúmaného rozhodnutia nie je správny a kasačná sťažnosť bola podaná dôvodne. Vzhľadom na to, že krajský súd žalobu zamietol kasačný súd postupoval podľa § 462 ods. 2 SSP a rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odseku 23. odôvodnenia rozsudku kasačný súd uložil v ďalšom konaní správneho orgánu, aby vo veci znovu rozhodol a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Právnym názorom vysloveným kasačným súdom v rozsudku je viazaný.

30. Žalobou napadnutým rozhodnutím žalovaného Číslo: XXX XXX XXXX X zo dňa 17.6.2020 v bolo rozhodnuté tak, že mení rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 23. mája 2016 tak, že podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z., je pani A. V. povinná vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur. Neprávom vyplatenú sumu je povinná vrátiť do 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia. Žalovaný mal za to, že z právoplatného rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie Číslo: XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997, ktorým bol účastníčke konania priznaný vdovský a sirotsky dôchodok, z časti Základnej informácie k rozhodnutiu jasne vyplýva, že účastníčka konania má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela. Účastníčka konania bola v uvedenom rozhodnutí poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti jej manžela má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejme, že účastníčka konania bola o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok riadne poučená. Na základe uvedeného je preukázané, že účastníčka konania vedela alebo musela predpokladať, že za uvedené obdobie po ukončení štúdia jej syna jej dávka vdovského dôchodku nepatrí, vdovský dôchodok sa jej vyplácal neprávom, čím naplnila skutkovú podstatu uvedenú v § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z..

31. Na nariadenom súdnom pojednávaní konanom na Krajskom súde v Žiline dňa 27.10.2021 právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že k vykonanému dokazovaniu a oboznámeniu s administratívnym spisom nemá žiadne námietky a ani nemá ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania. Skutkový stav preukázal to, že zo strany žalobkyne bolo doručené žalovanému oznámenie o ukončení školskej dochádzky jej syna E. k 31.01.2016. Otázka momentu tohto doručenia bola medzi stranami sporná, avšak táto sporná otázka bola vyriešená rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v predmetnej veci. Ak žalovaný v napadnutom rozhodnutí poukazuje na ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení, tak pre predmetnú vec je zásadnou otázkou posúdenia dobromyseľnosti, čo sa týka vyplateneho dôchodku žalobkyne v období apríl a máj roku 2016 a toto je zásadná okolnosť. Z rozhodnutia žalovaného k otázke dobromyseľnosti takéto skutkové závery nevyplývajú. Podľa žalobkyne dôkazné bremeno leží na žalovanom, ktorý nedobromyseľnosť žalobkyne tvrdí a odvodzuje z rozhodnutia z roku 1997 v jeho rámci poučenia. Podľa názoru žalobkyne z tohto poučenia nie je možné vyvodiť jej nedobromyseľnosť. Zotrvála na podanej žalobe, dôvodoch, ktoré sú v tejto žalobe vymedzené ako aj následných vyjadreniach, ktoré sú obsiahnuté v spisovom materiáli. Navrhla napadnuté rozhodnutie zrušiť ako nezákonné a priznať žalobkyňu nárok na náhradu trov konania.

32. Krajský súd v prvom rade upriamuje pozornosť na to, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa Tretej časti Správneho súdneho poriadku (§ 177 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi.

33. Správna žaloba žalobcu je špecifickou správnu žalobou v sociálnych veciach, ktorá je upravená v 3. časti Správneho súdneho poriadku (ďalej „SSP“). Z koncepcie právnej úpravy správnych žalôb v sociálnych veciach vyplýva, že k správnym žalobám fyzických osôb v sociálnych veciach pristupujú správne sudy v zásade neformálne. Podľa § 134 ods. 1 SSP je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak. Výnimky z tohto všeobecného pravidla sú vymedzené v § 134 ods. 2 SSP. Patrí medzi ne aj správna žaloba v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP, ak je žalobcom fyzická osoba. Aj podľa § 203 ods. 2 SSP pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

34. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutia, krajský súd a orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

Podľa § 218 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni. Ak sú na to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

Podľa § 46 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov vdova má nárok na vdovský dôchodok po dobu jedného roka od smrti manžela.

Podľa § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení po uplynutí doby uvedenej v odseku 1 má vdova nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak

- a) je invalidná,
- b) stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa,
- c) vychovala aspoň tri deti,
- d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala 2 deti,
- e) dosiahla vek 50 rokov alebo
- f) dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie za okolností uvedených v § 19 ods. 1 alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách.

Podľa § 227 ods. 2 písm. a) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poistenec a poberateľ dávky sú povinní preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik, trvanie, prerušenie a na zánik sociálneho poistenia.

Podľa § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z.z. poistenec je povinný príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku, trvanie na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Prijemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a sumu. Ak bol poistenec alebo prijemca dávky písomne vyzvaný príslušnou organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne, aby preukázal tieto skutočnosti, je povinný výzve vyhovieť v lehote do 8 dní odo dňa doručenia výzvy, ak organizačná zložka Sociálnej poisťovne neurčila inú lehotu.

Podľa § 264 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov vdove, ktorá má podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 nárok na vdovský dôchodok, vypláca sa vdovský dôchodok aj po tomto dni, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. poberateľ dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak

- a) nespĺnil povinnosť uloženú týmto zákonom,
- b) prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila, alebo
- c) vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Podľa § 191 ods. 1 písm. e), d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci; je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

35. Predmetom preskúmania správneho súdu bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým zmenil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie o povinnosti žalobkyne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok tak, že podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z. je žalobkyňa povinná vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 438,60 Eur. Neprávom vyplatenú sumu je povinná vrátiť do 30 dní odo dňa doručenia tohto rozhodnutia.

36. V podanej žalobe žalobkyňa namietala nezákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy z dôvodu, že vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože neboli dané skutkové predpoklady pre aplikáciu zákonného ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z.. Tvrdila, že nebolo preukázané jej vedomé konanie, ktorým mala spôsobiť, že jej bola vyplatená dávka neprávom alebo vyššej sume, ako jej patrila.

37. Podstatným v danom prípade bolo posúdiť, či žalovaný postupoval pri vydávaní napadnutého rozhodnutia v zmysle záväzného záveru Najvyššieho súdu SR vysloveného v odseku 21. rozhodnutia sp. zn. 9Sk/8/2018 zo dňa 11. decembra 2018, podľa ktorého pokiaľ sa preukáže že žalobkyňa vedela, že za uvedené obdobie po ukončení štúdia jej syna jej dávka vdovského dôchodku nepatrí, do úvahy prichádza aplikácia dôvodu podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z..

38. Z vyššie citovaného ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. vyplýva, že na účely rozhodnutia o povinnosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku sociálneho poistenia je žalovaný povinný skúmať, či boli splnené všetky tam uvedené podmienky, teda či žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej dávka alebo jej časť vyplatila neprávom.

39. Žalovaný v žalobou napadnutom rozhodnutí povinnosť žalobkyne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok za obdobie od 6. februára 2016 do 5. apríla 2016 v celkovej sume 438,60 Eur § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z, vyvodil len zo skutočnosti, že o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok bola žalobkyňa riadne poučená v právoplatnom rozhodnutí Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997, ktorým bol žalobkyňi priznaný vdovský a sirotsky dôchodok.

40. Preskúmaním veci dospel správny súd k záveru, že vyššie uvedené skutkové zistenie žalovaného nebolo dostatočné na preukázanie vôľovej zložky konania žalobkyne a následkov predpokladaných v ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z, pre možnosť uloženia povinnosti vrátiť dávku na vdovskom dôchodku, ktorá jej nepatrila a okolností danej veci v napadnutom rozhodnutí neboli dostatočne zdôvodnené.

41. V administratívnom konaní (odvolacom konaní žalovaného) nebolo preukázané, že žalobkyňa vedela, resp. vzhľadom na okolnosti mohla vedieť, že po oznámení o ukončení štúdia jej syna E. V. dňom 31. januára 2016, ktorý tým prestal byť nezaopatrovaným dieťaťom, už nespĺňa jednu z podmienok trvania nároku na výplatu vdovského dôchodku podľa § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 teda, že vyplácaná vdovská dávka od 6. februára 2016 do 5. marca 2016 a od 6. marca 2016 do 5. apríla 2016 jej už nepatrí. Za účelom uvedeného nebol vykonaný žiaden relevantný dôkaz, pretože ani rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava zo dňa 16.10.1997 o priznaní vdovského a sirotského dôchodku (č.l. 18-19 spisu), na základe ktorého mal žalovaný za preukázané, že žalobkyňa vedela alebo musela z okolností prípadu predpokladať, že jej vdovský dôchodok v spornom období nepatrí, neobsahovalo poučenie o podmienkach nároku na jeho výplatu, práve naopak, žalovaný vedel, v ktorý deň končí žalobkyňi obdobie jedného roka, po ktorý mala žalobkyňa nárok na výplatu vdovského dôchodku, žalovaný vedel tiež posúdiť to, či žalobkyňa spĺňa niektorý z dôvodov vymenovaných v písmenách a) až f) § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb.. Z uvedených dôvodov mohol žalovaný sám na základe vlastných dokladov, doložených listín v dávkovom spise žalobkyne, vykonať zmenu od najbližšieho výplatného termínu po oznámení o ukončení štúdia žalobkyňou, a tým zamedziť vzniku neprávom vyplatennej dávky na vdovskom dôchodku žalobkyne. Žalobkyňa vyplatenie dávky nespôsobila a ani nemohla z okolností prípadu vedieť alebo predpokladať, že jej žalovaný vypláca vdovský dôchodok aj v čase, kedy už

jej nepatrilo a navyše v čase, tak ako bolo konštatované Najvyšším súdom Slovenskej republiky, keď žalovaný ako správny orgán výplatu dávky zastavil až 06.04.2016, teda po uplynutí obdobia od 6. februára 2016 do 5. apríla 2016, za ktoré sa domáha vrátenia neprávom vyplatennej dávky. Nemožno žalobkyni vytýkať, že nepreverovala správnosť postupu žalovaného vyplácajúceho jej naďalej vdovský dôchodok, pretože dôvodne mohla vychádzať z predpokladu, že je len na žalovanom, aby preskúmal dôvodnosť vyplácania tohto dôchodku. Na tom nič nemení skutočnosť, že po publikovaní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky sa právna úprava považuje za všeobecne známu, ak v rozhodnutí zo dňa 16.10.1997 bola žalobkyňa v časti vdovský dôchodok len všeobecne poučená o tom, že jej patrí ako vdove vdovský dôchodok po dobu jedného roka od smrti manžela a po uplynutí tejto doby patrí vdovský dôchodok, ak vdova spĺňa niektorú z podmienok uvedených v zákone. Ak by totiž platil výklad použitý žalovaným, potom by nemala opodstatnenie ochrana dobromyseľného poberateľa dávky, ktorá je nepochybne v § 236 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. (pôvodne aj v § 107 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb.) obsiahnutá, lebo pri výklade použitom žalovaným, by žiadny príjemca dávky, ktorá bola vyplatená neprávom alebo vo vyššej miere ako patrila, nemohol byť dobromyseľný.

42. Zároveň podľa názoru krajského súdu boli tu okolnosti spôsobilé vzbudiť u žalobkyne presvedčenie, že táto dávka je aj naďalej vyplácaná oprávnene, a to jednak pokračovanie žalovaného vo vyplácaní vdovského dôchodku aj po predložení potvrdenia o ukončení návštevy školy syna žalobkyne E. V., ktorú skutočnosť žalobkyňa oznamovala v súvislosti s nárokom na vyplácanie sirotského dôchodku a ďalšou je okolnosť vyplývajúca z administratívneho spisu, a to, že žalobkyňa nesúhlasila s dôvodom zastavenia výplaty vdovského dôchodku podľa rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa X1.03.2016, ktoré napadla včas podanou žalobou a domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 01.03.2016 (žalobkyni zastavená výplata vdovského dôchodku) z dôvodu, že jej manžel (zomrelý dňa 08.08.1997) bol príslušníkom Železničnej polície, zomrel v dôsledku služobného úrazu, a preto spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok podľa § 129 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z., ktoré súdne konanie bolo vedené na krajskom súde pod sp. zn. 25Sd/85/2016 a právoplatne ukončené rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/226/2016 zo dňa 28. novembra 2018. Ak aj vo vyjadrení k žalobe žalovaný poukázal na predmetné súdne konanie, jeho výsledok, tak len samotný poukaz bez ďalšieho nebol postačujúci, ak závery z neho vyplývajúce nemali premietnutie v rámci zisťovania skutočného stavu veci v napadnutom rozhodnutí, t.j. v rámci vyhodnocovania splnenia podmienok vyplývajúcich z ust. § 236 ods.1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z..

43. Predpokladom zákonnosti rozhodnutia je aj zistenie skutkového stavu v rozsahu postačujúcom na riadne posúdenie veci. Tento rozsah v zásade vyplýva z príslušných procesných právnych predpisov, upravujúcich postup orgánov verejnej správy. Nedodržanie takého postupu a teda nezistenie skutkového stavu v potrebnom rozsahu je dôvodom zrušenia rozhodnutia. Žalovaný viazaný záväzným právnym názorom najvyššieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 9Sk/8/2018 bol povinný pred vydaním rozhodnutia doterajšie konanie doplniť, zistené nedostatky odstrániť, teda presne a úplne zistiť skutočný stav veci a na ten účel mal vykonať potrebné dôkazy, tieto popísať a náležite vyhodnotiť.

44. Keďže potrebné dokazovanie na preukázanie vyššie uvedených skutočností nevykonal, vydal rozhodnutie na základe skutkového stavu, ktorý nebol dostačujúci na riadne posúdenie veci, a jeho rozhodnutie i nedostatočne zdôvodnené.

45. Správny súd zhodnotil vyššie uvedené skutočnosti a vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení dospel k záveru, že žaloba žalobkyne bola dôvodná, pretože v dôsledku nedostatočne zisteného skutočného stavu veci v konaní neboli preukázané skutkové predpoklady vyplývajúce z ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. pre jej povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú dávku dôchodkového poistenia alebo jej časť pretože ju prijímala, hoci vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej vyplatila neprávom.

46. V novom konaní bude opätovne za dôsledného zistenia skutkového stavu posúdené, či žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že vdovský dôchodok jej bol vyplácaný neprávom. Krajský súd má za to, že žalovaný sa vedomosťou žalobkyne dostatočne nezaoberal, nedostatočne sa zaoberal obsahom administratívneho spisu a s touto skutočnosťou sa v napadnutom rozhodnutí riadne ani nevysporiadal, ak bolo len odkázané na ust. § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. a poučenie v rozhodnutí č. XXX XXX XXXX zo dňa 16. októbra 1997. V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného znovu posúdiť, či bola naplnená skutková podstata vymedzená v § 236 ods. 1 písm.

b) zákona č. 461/2003 Z.z. s dôrazom na to, že podľa administratívneho spisu nevyplýva splnenie si riadnej poučovacej povinnosti správnym orgánom v rozhodnutí prvostupňového správneho orgánu (na ktoré konanie v čase jeho vydania sa vzťahovala úprava zákona č. 71/1967 Zb.), pričom je potrebné, aby podľa okolností zistených správnym orgánom bolo zrejmé, že žalobkyňa vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa vypláca dávka vdovského dôchodku neprávom. V prípade, že budú preukázané podmienky na vrátenie neprávom vyplateného vdovského dôchodku, potom je nutné, aby správny orgán svoje rozhodnutie náležite zdôvodnil, t.j. nové rozhodnutie musí vychádzať z presne a úplne zisteného skutočného stavu veci. V odôvodnení rozhodnutia je potrebné uviesť všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre rozhodnutie a ich vyhodnotenie. Žalovaný v novom rozhodnutí sa vysporiada i so všetkými námietkami žalobkyne vznesenými v správnej žalobe.

47. V konaní bola úspešná žalobkyňa, ktorej voči žalovanému bol priznaný nárok na plnú náhradu trov konania podľa ust. § 167 ods. 1 v spojení s § 175 ods. 1 SSP. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením v zmysle § 175 ods. 2 SSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť v lehote jedného mesiaca odo dňa jeho doručenia. Kasačná sťažnosť sa podáva Krajskému sudu v Žiline. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konanie o správnej žalobe v sociálnych veciach alebo konanie o správnej žalobe vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správne súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

V kasačnej sťažnosti sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému správne súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis), uvedie označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Podľa ust. § 440 ods. 1 SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,

- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený krajský súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Podľa ust. § 440 ods. 2 SSP dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred krajským súdom.